

Bijvangst

In de VS is de oplopende benzineprijs een verkiezingsonderwerp geworden. Obama heeft zich inmiddels laten verleiden tot het uitbreiden van de licentiegebieden om meer Amerikaanse olie te kunnen produceren. Niet dat hij daarmee voor november van dit jaar de benzineprijs kan beïnvloeden, maar het beantwoordt wel aan de druk van de Republikeinen om de Amerikaanse olie-industrie ruim baan te geven. De Republikeinen dromen van een Amerika dat een grote mate van zelfvoorziening kent. Niet dat daarmee de energieprijzen in de VS losgekoppeld worden van de internationale markt, dat vergt weer andere maatregelen (of een gebrek daaraan, zoals het tegenhouden van infrastructurele investeringen). De energiemarkt van de VS staat immers in directe verbinding met de internationale markt. De discussie in de VS is daarmee ingewikkeld, omdat er van alles door elkaar heen loopt.

Door
Coby van der
Linde

Amerikaanse toestanden

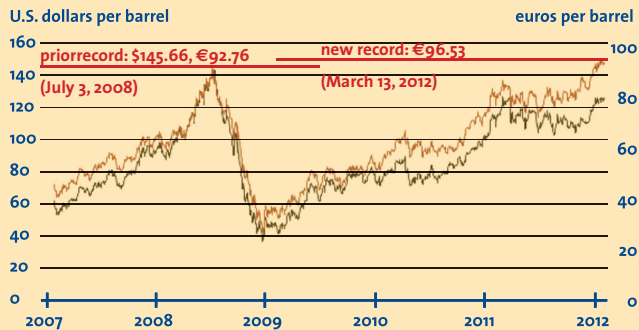
Het feit dat de Amerikaanse olieprijs, de West Texas Intermediate (WTI) onder het niveau van de Brent-olieprijs ligt, komt door de infrastructurele beperkingen van Cushing, Wyoming, waar de prijs tot stand komt. Voor een internationale 'marker crude' is dit een bij-

zondere locatie, die beperkt bereikbaar is voor het aan- en afvoeren van olie uit nieuwe productiegebieden in Canada en het Rocky Mountaingebied. Het aanpassen van de olie-infrastructuur aan de nieuwe vraag- en aanbodverhoudingen is niet gemakkelijk gebleken. De discussie over de pijpleiding van Canada, waar veel nieuwe productie vandaan komt, naar de kust van de Golf van Mexico, waar zich de meeste raffinagecapaciteit en exportfaciliteiten bevinden, geeft een inkijkje in de belangenstrijd in de Noord-Amerikaanse energiesector. Immers, door de infrastructuur niet snel genoeg aan te passen aan de nieuwe producerende regio's in Noord-Amerika zijn flessenhalzen ontstaan, waardoor de WTI al enige tijd aanzienlijk lager is dan de internationale prijzen. Op 1 april 2012 'deed' WTI \$ 103,10, iets hoger dan de sluiting op de vrijdag daarvoor en Brent \$ 123,03 per vat. Aanzienlijke verschillen. De WTI is eigenlijk een binnenlandse prijsmarker geworden. Dit weerhoudt overigens de Nederlandse media er niet van om trouw de kijker op de WTI-prijs te trakteren bij berichtgeving over olie, terwijl die er weinig toe doet als je hier naar het tankstation moet en weinig tot niets weet van het verschil tussen de WTI- en de Brent-prijs voor ruwe olie.

Verkiezing aan de pomp

De discussie zal Obama bekend voorkomen, want ook in 2008 speelden de hoge benzineprijzen een rol in de Amerikaanse verkiezingen. Analisten speculeren al op zijn afnemende kansen voor herverkiezing als de benzineprijzen

Brent crude oil spot price, January 2, 2007 - March 26, 2012

Bron: Energy Information Agency (EIA), Energy Today.

boven de \$ 4 per gallon komt, zoals nu al in Californië het geval is. Dat is voor Nederlandse begrippen een schijntje en komt neer op bijna 70 eurocent per liter. De ruwe olieprijs bepaalt in Amerika voor 72% de eindprijs van benzine, waardoor de discussie al gauw verschuift naar een discussie over de internationale olieprijs. Helaas heeft Obama daar weinig grip op. Bovendien eist het Amerikaanse Congres een strenge opstelling ten opzichte van Iran. De discussie over de olieprijs werd kennelijk dermate verontwaardigd dat Saoedi-Arabië te hulp schoot. Er werden eerst een flink aantal tankers volgeladen met olie en die kant op gestuurd. Vervolgens stond in de Financial Times van 28 maart een interview met olieminister Al-Naimi, waarin hij uiteenzette dat Saoedi-Arabië iedere vraag naar olie kon bedienen; er was voldoende productiecapaciteit en de voorraad tanks waren vol. Geen tekort aan olie dus, en geen enkele reden voor prijsstijgingen.

Europese sores

Terwijl de media lustig verslag doen van deze erg Amerikaanse discussie, is er weinig melding gemaakt van het feit dat een vat olie in euro's

het record van juli 2008 gebroken heeft (zie grafiek). Naast Iran doet zich de verzwakte euro gelden. Op de energiewebsite EIA werd hiervan melding gemaakt. Voor de fragiele Europese economieën een belangrijk bericht lijkt me. In tegenstelling tot 2008 was de olieprijs zeer hoog en de dollar zwakker, terwijl nu de euro zwak is en de olieprijs in dollars wat minder hoog. Helaas kwam ik het bijna nergens tegen, noch een analyse van de gevolgen van dergelijke prijzen voor de Europese economie. Europa moet ondertussen accepteren dat het beleid om de eurocrisis te bezweren mede heeft geleid tot een hogere olieprijs in euro's. Je vraagt je dus af of de zwakte van de economie nog een rol heeft gespeeld bij de discussie over het in de ban doen van de Iraanse olie. Nu de Amerikaanse verkiezing gewonnen of verloren kan worden aan de pomp, blijkt Europa een onfortuinlijke bijvangst te worden van het hoge Iraanse spel met een land in een verkiezingsjaar.

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme en hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen. ■